

VEČERNI LIST

Posamezna številka 30 vin.

NEODVISEN DNEVNIK

Posamezna številka 30 vin.

Nemiri in spopadi v Italiji.

LDU Trst, 14. marca. Listi poročajo iz Katanje: Pred nekoliko dnevi je bila tukaj proglašena stavka v strojni koži. Delavcem te strojarne so se pridružili tudi delavci drugih tovarn. Tvrdka je med tem najela druge delavce in nadaljevala delo. Ko po so včeraj ti novi delavci prišli v spremstvu policije pred tovarno, jim je zaprlo pot stavkujoče delavstvo, katerim se je pridružila ogromna množica. Nastal je boj. Policija se je morala umakniti pred silnim navalom množice, ki je streljala in lučala kamenje. Šele po prihodu močnih orožniških oddelkov se je posrežilo razgnati množico. Na bojišču je ostalo mnogo ranjencev, katerih eden je zvečer izdihnil.

LDU Trst, 14. marca. Glasom poročil iz Milana so napadi na vlake na dnevnem redu. Vsled tega so ukrenile oblasti vse mogoče varnostne ukrepe, ki so se pa doslej pokazali precej neuspešni. Tudi v Milanu je bil pred nekoliko dnevi izvršen drzen napad na neki tovoren vlak. Kakih 10 oboroženih ljudi je prišlo na vlak in zagrozilo oboju s smrtjo, če se gane z mesta. Osobje je moralo ubogati, a med tem so lopovi pobrali iz vagonov za kakih 100.000 lir blaga in izginili brez sledu.

Protirevolucija na Nemškem.

POLOŽAJ NOVE VLADE.
Novi položaj je dozdaj priznala samo Vzhodna Prusija. Državna bramba se je po celi Prusiji postavila na stran nove vlade. Saksonska in Bavarska vstrajata na stališču prejšnjega reda.

SPLOŠNA STAVKA
se izvaja na celi črti: na Pruskem, Saksonschem, Bavarskem i. dr. V Berlinu počiva tudi elektrarna, vse trgovine, železnice, pošta, tiskarne.

KRVAVI NEMIRI.
Krvavi spopadi so se vršili v Lipskem, kjer je bilo ubitih nad 20, a ranjenih do 60 oseb. Čete so imele 2 mrtva in 5 ranjenih. V Kielu so se uprli državni brambi delavci v ladjedelnicah. Vojaštvo je streljalo in ubilo več oseb, mnogo pa ranilo. Kielska mornarska posadka se je uklonila novi vladi.

V Frankfurtu ob Meni so se vršili počestni boji in je bilo ubitih 14 oseb, nad 100 pa ranjenih, od teh 50 težko.

NARODNA SKUPŠČINA IN PREJSNJA VLADE
sta se preselili v Stuttgart. Seja narodne skupščine je sklicana za sredo.

STALIŠČE ENTENTE.
Francoski ministrski predsednik Millerand je v konferenci 14. t. m. izjavil, da se izprememba v Nemčiji zaveznikov nikakor ne tiče, ker je to popolnoma nemška notranja stvar. Zavezniki morajo vztrajati le na tem, da se versailleska mirovna pogodba točno izvede. Na vsak način pa je treba za vsak slučaj primernih vojaških ukrepov. Maršal Foch se preseli v Mainz.

Po mnenju francoskega in angleškega časopisja se entente ne bo neposredno vtkala v razvoj dogodkov na Nemškem. Sedanje vlade, ki so jo postavile uporne baltske čete, ne bo priznala, ampak bo počakala, da nemški narod pri volitvah pove svojo voljo. Samo tedaj, ako bi se pokazalo, da tiče za tem pokretom Hohenzollerni ali ako bi se nova vlada branila izpolniti versaillesko mirovno pogodbo, bi zavezniki imeli pravico nastopiti in bi zavezniške čete prekoračile Ren.

Francoski listi ob tej priliki opozarjajo, kako prav so imeli Francozi, ki Nemčiji niso zaupali in ostali vojaško pripravljani.

STARA VLADE.
LDU Dresden, 15. marca. (DunKU.) Danes se je vršil tukaj sestanek zastopnikov strank večine, (kat. Centrum in soc. demokrati), kateremu so prisostvovali tudi odposlanci iz Berlina. Sklenilo se je, da ostane Stuttgart sedež vlade. Glavni brzojavni urad se nahaja v rokah narodne brambe. Vlada splošna stavka, mir se ni kalil.

LDU Berlin, 15. marca. (DunKU.) Wolffov urad javlja iz Stuttgarta: Državna vlada je vzela posle v svoje roke. Državni kabinet se je sestel ob štirih popoldne v navzočnosti državnega predsednika Eberta, državnega kanclerja Bauerja, predsednika in podpredsednika narodne skupščine in ob udeležbi württemberške vlade. Vsi so se popolnoma strinjali s tem, da se skliče narodna skupščina v Dresden za sredo ob štirih popoldne. S prevratniki v Berlinu

se vlada ne bo pogajala. Ustavna vlada zahteva, da Katt in tovariši odstopijo.

LDU Berlin, 15. marca. (DunKU — Wolff.) V Stuttgartu se nahajajoča državna vlada priobčuje nastopni proglaš: Prevratniška vlada v Berlinu poskuša na vseh krajih Nemčije vzbuditi misel, da se pogaja z ustavno državno vlado in da je general Märker določen za posredovalca. To ni resnično. Ustavna državna vlada zavrača vsakršna pogajanja s prevratniki v Berlinu, ker je njena dolžnost, zgovorjati ustavo pred narodom in ker je prepričana, da bi taka pogajanja vzbudila v ljudstvu nezaupanje in zmešnjavo. Pokret v Berlinu se bo zrušil sam vase. Pogajanja bi le podaljšala nerednosti. Nemčija ima le eno vlado, ki jo je ljudstvo ustavno sestavilo in ki za sedaj vodi državne posle iz Stuttgarta. K temu proglaš se iz Berlina uradno ugotavlja, da se tu ni nikakor trdilo, da je general Märker tu posloval kot službeni pooblaščen posredovatelj prejšnje vlade. Naznanja se, da je general Märker dobezedno izjavil, da prihaja v soglasju s merodajnimi zastopniki prejšnje vlade, ki se je tedaj nahajala v Dresdenu.

NOVA VLADE POROČA:

Grozi s smrtjo.

LDU Berlin, 15. marca. (DunKU — Wolff.) Vlada raglaša: Na željo prejšnje Ebertove vlade so se začela z isto pogajanja. Sestavil se bo kabinet na splošni podlagi sestojč iz ministrov strokovnjakov. V istem se bodo nahajali tudi ministri strokovnjaki prejšnje vlade. V dveh mesecih se bodo vršile volitve v državno zbornico in v pruski deželni zbor. V zvezi s tem se bodo vršile nove volitve državnega predsednika s strani ljudstva.

LDU Berlin, 15. marca. (DunKU — Uradno ob 12. uri.) Vsem! Položaj je dober. Prejšnja vlada je preklicala svoj poziv k splošni stavki, ker je uvidela, da dela s tem ljudstvu krivico. Začela so se pogajanja med staro in novo vlado, ki dobro napredujejo. Pričakuje se v najkrajšem času tvorbe nove vlade na širši demokratični podlagi. Sestava iste se je zakasnila vsled poziva stare vlade k splošni stavki. V območju I. poveljstva državne brambe so stopile vse čete državne in varnostne brambe na stran vlade. Iz območja II. poveljstva prihajajo mnogoštevilne izjave soglasja. Na Bavarskem je odstopila stara vlada, ki je nadomestila z novo sestavljeno na najširši podlagi.

LDU Neu Strelitz, 15. marca. (DunKU.) (Wolff) Kakor poroča »Landes Zeitung«, je meklenburško ministrstvo v proglašu na narodno brambo v meklenburških garnizijah sklenilo, da se vpraša državni zbor, ali naj se prizna nova vlada.

LDU Berlin, 15. marca. (DunKU — Wolff.) Minister državnih pošt Giesberg je prepovedal poštnim nameščencem stavkati.

LDU Berlin, 15. marca. (DunKU.) Razglaš se nastopna odredba: Kolovodje, ki bi kršili odredbe za varstvo gospodarskih podjetij in nemotnega delovnega poslovanja, se bodo ravnatoko, kakor povzročitelji stavk, kaznovali s smrtjo. Ta odredba stopi v veljavo 16. t. m. ob 4. uri popoldne. Druga odredba določa, da imajo uradniki vseh oblasti začeti in zopet redno nadaljevati svoj posel. Kdor se zoperstavlja tej odredbi, se takoj odpusti in nima nikake pravice do pokojnine.

LDU Berlin, 15. marca. (DunKU — Wolff.) Pri današnjem posvetovanju železniških ravnateljstev kako stališče naj se zavzame napram stavki, se je izrazilo 90 odstotkov navzočih proti stavki.

LDU Berlin, 16. marca. (Dun. KU) Posebna izdaja »Vorwärts« javlja iz Dresdenu, da so vesti, po katerih se general Märker pogaja v imenu stare vlade, popolnoma neresnične. Kakor se listu »Vorwärts« dalje javlja, je maršal Foch stavil v Berlin ultimatum, da imajo vse tam nahajajoče se čete tekom šestih ur zapustiti mesto in položiti orožje.

LDU Berlin, 15. marca. (Dun. KU — Wolff.) Po berlinskih cestah se širijo potom letakov vesti, da je maršal Foch poslal novi vladi ultimatum. Te vesti so od prve do zadnje črke izmišljene. Ker so izšle iz Dresdenu, je pač jasno, iz kakih razlogov se trosijo v svet.

ODPOR DELAVSTVA.

LDU Berlin, 15. marca. (Dun. KU — Wolff.) V Stiglitzu je prišlo danes do spopadov med množico in vojaštvom. Vojski so streljali ter ubili tri osebe in ranili šest.

LDU Berlin, 15. marca. (Dun. KU — Wolff.) Iz Brandenburga se javlja: Socialno-demokratska strokovna društva izvajajo že dva dni splošno stavko.

LDU Berlin, 15. marca. (DunKU.) Glavna stavka je započela. Delavci se obo-rožujejo. V Erfurtu in Düsseldorfu je bila proglašena splošna stavka.

LDU Berlin, 15. marca. (DunKU.) Kakor se je že poročalo je prišlo pred mestno hišo v Friedbergu enemu izmed berlinskih mestnih delov do spopada med vojaštvom in prebivalstvom. Baje se je streljalo, pri čemer je bilo nekaj mrtvih in ranjenih. Točna poročila manjkajo.

LDU Schemnitz, 15. marca. (DunKU — Wolffov urad.) Delavstvo je sestavilo začasni akcijski odbor. Ta odbor je izvedel razoroženje prostovoljskih bataljonov. Tudi domače brambe so bile razorožene. 3000 revolucionarnih delavcev je preskrbel z orožjem.

LDU Berlin, 15. marca. (DunKU. — Wolff.) V raznih berlinskih mestnih delih je prišlo danes popoldne do spopadov med občinstvom in vojaštvom državne brambe. Vojaštvo je uporabljalo pri tem tudi strojnice. Mnogo oseb je bilo ubitih in težko ranjenih.

LDU Leipzig, 15. marca. (DunKU. — Wolff.) Danes popoldne se je v raznih mestnih delih, zlasti pred glavno pošto streljalo, pri čemer je bilo več mrtvih in mnogo ranjenih. Notranjost mesta je vojaško zastražena.

ENTENTE IN PREVRAT V NEMČIJI.

Viljema stražijo.

LDU Pariz, 15. marca. (Dun KU) Londonske vesti zatrjujejo, da opazuje angleška vlada dogodke v Nemčiji brez predsodkov. Dobila je vtis, da se odpor proti reakciji in državnim prevratnikom organizira, tako da lahko nevtralnno pričakuje nadaljnega razvoja dogodkov.

LDU Pariz, 15. marca. (Dun KU) Kakor se javlja iz Haaga, je nizozemska vlada odredila vse potrebno za nadzorovanje bivšega nemškega cesarja in prestolonaslednika. Vesti iz Berlina so okolice bivšega cesarja baje zelo vznemirile. Od včeraj je opažati, da neprestano dohajajo in odhajajo avtomobili.

GLASOVANJE V ŠLEZVIGU.

LDU Hamburg, 15. marca. (DunKU — Wolff) Nemški odbor za veliko Vojvodino Šlezviško poroča, da je dal začasni rezultat pri glasovanju v drugi severošlezviški zoni 6/7 večino za Nemčijo. V okrožju Flensburg je glasovalo za Nemčijo 6751, za Dansko 1421. V Flensburgu samem je znašalo število glasov, oddanih za Nemečijo 27.058, za Dansko 8935.

UPOR JAPONSKIH VOJAKOV.

LDU Moskva, 15. marca. (Dun. KU — Brezlično.) Iz iztočne fronte se javlja, da je bil upor v japonski sibirski armadi mno-

go večji, kakor se je prvotno poročalo. Uporniki so strgali epotele in jih nadomestilo z rdečimi trakovi. Po daljših bojih so bili razoroženi in odpeljani iz Vladivostoka na Japonsko.

IZMENJAVA BLAGA Z MAŽARSKO.

LDU Beograd, 15. marca. Te dni je bila seja mažarskih in naših trgovskih delegatov, na kateri se je razpravljalo o pogodbi med Mažarsko in Jugoslavijo glede izmenjave blaga. Pri tej priliki je bil zmanjššan kontigent blaga, ki naj bi se izvozil iz Jugoslavije na Mažarsko.

Volitve.

Te dni se vrše na Hrvatskem občinske volitve po volilnem redu, ki ga je skrpicula stara liberalno-socialistična vlada. Stranke, zastopane v prejšnji vladi, so bile mnenja, da je treba sestaviti volilni red na tak način, da bodo gotovo zmagale. Pristrijgle so ga na vse načine in po tem pristrizhenem volilnem redu se sedaj vrše volitve na Hrvatskem. Dosedanji izid volitev pa je za stranke prejšnje vlade uničujoč.

Karlovec je bil doslej znana trdnjava demokratičnih liberalcev. Tam je paševal s svojo stranko znani demokrat in bivši minister dr. Lukinič. Zgodilo pa se je, da je pri občinskih volitvah Karlovac izvolil le 4 demokrate, medtem ko je Ljudska stranka, ki se je prvič udeležila volitev, dobila 8 mandator. Poleg tega so razne združene gospodarske stranke dobile 7 mest v obč. svetu, komunisti pa 11. Hrvatska zajednica pa, ki danes vlada na Hrvatskem, kandidatov sploh ni mogla postaviti.

Še značilnejše so razmere v veliki občini Tovornik v Slavoniji. Tam je Ljudska stranka dobila veliko večino vseh mest v občinskem svetu, socialisti, komunisti, demokrati niso dobili niti enega svetovalca, Hrvatska zajednica pa tudi tu ni niti kandidatov mogla postaviti.

Tako se vrše volitve po volilnem redu, ki so ga demokrati sestavili, da onemogočijo ljudstvu svobodno besedo, volitve, ki jih vodi sedanja Hrvatska zajednica. Nas čisto nič ne moti, da je Hrvatska zajednica zastopana v osrednji vladi ter da je kot taka prevzela tudi na Hrvatskem vso oblast. Hrvatska zajednica je nekakša politična tvorba raznih le hrvatsko čutečih ljudi brez določenega gospodarskega in kulturnega programa. Svobodomislec, inteligenti, meščani tvorijo jedro te le hrvatske skupine. O demokraciji, o razumevanju potreb ljudstva je pri teh ljudeh ravno tako težko najti sledi ko pri demokratih. Načelnig zmedenost jih drži skupaj. Od demokratov pa jih loči le to, da so demokrati centralisti, Hrvatska zajednica pa je za hrvatsko samoupravo. Zato nam je umljivo, zakaj na Hrvatskem te doslej vsemogočne stranke izginjajo in na njihova mesta stopa ljudska stranka, stranka organiziranega ljudstva. Kršćansko ljudstvo se organizira v ljudskih strankah, svobodomiselnj deli ljudstva pa so našli svoj prostor med komunisti in socialisti. Volitve na Hrvatskem so predznamenje bodočih volitev v Sloveniji in državnih volitev v celi državi.

Kakor poročajo iz Belega grada, je novi volilni red za državni zbor že dogotovljen. Na sebi nosi pečat večine ministrskega sveta. V ministrskem svetu imajo veliko večino srbske stranke in Hrvatska zajednica. Zastopniki kršćanske demokracije, ljudske stranke, so v ministrskem svetu zahtevali, da se sestavi tak volilni red, ki odgovarja našemu programu in zahtevam našega ljudstva. To se ni zgodilo, pač pa so dosegli, da volilni red pride pred parlament, ki ga bo lahko še popravil in izboljšal.

Volilnega reda, ki ga je sprejela večina ministrskega sveta proti glasovom naših zastopnikov, naše ljudstvo ne more sprejeti brez odločnega ugovora. V njem manjka ženske volilne pravice, ki jo slovensko delavsko žensstvo s tako odločnostjo zahteva. Je pa v načrtu še druga točka, ki je delavsko in kmetijsko ljudstvo ne bo preneslo. In to je ostanek iz starega srbskega zakona, da mora na čelu vsake kandidatne liste kandidirati mož, ki ima visokosolsko izobrazbo in se mora v parlamentu popraviti. Mi Srbom ne vsiljujemo svojega naziranja, hočemo pa, da se naše naziranje upošteva pri volitvah na Slovenskem, kjer je prizadeto naše ljudstvo. In to ljudstvo s takim načrtom ni zadovoljno. Volitve na Hrvatskem nam kažejo, da je tudi hrvatsko ljudstvo z našim istega prepričanja.

Volitve na Hrvatskem nam kažejo, da so demokratične, ljudske stranke na pohodu, da stara buržuazija in narodno prvaštvo leze v večno pozabljenje. To se bo zgodilo, najsi bo volilni red tak ali tak. Toda ljudstvo zahteva, da ga vlada upošteva že danes. O volilnem redu še ni izrečena zadnja beseda. Naši zastopniki v parlamentu bodo storili svojo dolžnost, da pripomorejo zahtevam ljudstva do zmage!

Politične novice.

+ Valutno vprašanje. Liberalci so zagledali velik krik, češ da je sedanja vlada za ureditev valute 4:1 ter da je to že tudi sklenila. V resnici pa je stvar taka: Ministrski predsednik Protič in fin. minister Jankovič, oba Srba, sta izjavila, da valutno vprašanje rešeno in da pride pred parlament. Srbi so res vsi za razmerje 4:1 ter je Jankovič to tudi povedal. Ravno zato pa je Jugoslovanski klub zahteval, da se ta zadeva obravnava v parlamentu ter dosege, da se bo to zgodilo. Ko pride valutno vprašanje pred parlament, tedaj bo odločitev. Upajmo, da tedaj socialisti in slovenski liberalci ne bodo čepeli v oštarijah, ko bo treba glasovati za ureditev valute v razmerju 1:1, kakor to zahteva slovensko in hrvatsko ljudstvo.

+ Protiparlamentarni predsednik. Dr. Pavlovič, predsednik narodnega predstavništva v Beogradu, je že večkrat dokazal, da mu je več za strankarske koristi Demokratske zajednice, nego za čast in veljavo parlamenta. Zato so se že ob nastopu sedanjice vlade slišali glasovi, da je treba v parlamentarnem predsedstvu izpremembe. No, je ostal in se ni izpreobrnil: namesto parlamentu služi Demokratski zajednici. Posebno očito se je to pokazalo v soboto. Tedaj je glasovalo za vladno deklaracijo 130 poslancev, 15 pa proti, vsega je torej glasovalo 145 poslancev; razen tega so bili navzoči še štirje nepotrjeni poslanci, tako da je vlada imela kvorum 149 poslancev. Predsednik dr. Pavlovič, ki je v eni predidajoči seji sam izrečno zagotovil, da se štejejo v kvorum tudi poslanci, katerih mandati še niso odobreni, je pa izjavil, da vlada nima kvoruma (148 glasov) in je odredil drugo glasovanje na sredo. Seja se je kot nesklepčna zaključila. Tako je dr. Pavlovič proti svoji prejšnji jasni izjavi nastopil sovražno proti parlamentu, ki bi mu moral biti prvi čuvaj in branitelj. Mož ne spada na svoje mesto!

+ Pogajanja za preosnovno vlado. Dr. Smodlaka pogajanja za preosnovno vlado se nadaljujejo. Vdeležuje se jih ministrski predsednik Protič in vse parlamentarne skupine. Dr. Smodlaka in demokrati zastopajo stališče, da naj bi sedanji Protičev kabinet odstopil in se imenuje nova vlada, v kateri bi prevzela ministrsko predsedstvo in notranje ministrstvo, ki doslej nista pripadala nobeni politični stranki ali struji; ostalih 16 ministrskih listnic naj se razdeli tako, da dobe polovico demokrati, polovico pa skupine sedanje vlade. Na enak način naj se preosnujejo tudi pokrajinske vlade. Ministrski predsednik Protič je dr. Smodlaku odgovoril pismeno in sprejel v glavnem vse pogoje za sestavo koncentracijske vlade. Vendar prevladuje mnenje, da ni razloga za odstop Protičeve vlade, ker ima ta dejansko večino v parlamentu, docim je prejšnja vlada ni imela. Govoriti bi se dalo le o preosnovi sedanje vlade. Pogajanja se nadaljujejo. Tekom tedna se vrne v Beograd tudi regent. Parlament je odgođen do srede, da se morejo pogajanja neovirano vršiti; upajo, da se položaj do priložnosti seje (v sredo) razbistri.

+ Laži. Demokrati imajo svoje časopise tako dresirano na laž, da se ta obrat v tovarni laži vrši čisto nemoteno. Pri nas je socialistična Vojna zveza izvozila veliko našega blaga v Italijo z dovoljenjem liberalnega ministra dr. Kramerja. V Beogradu pa pišejo demokratski listi, pred vsem »Pravda«, da klerikalci izvažajo robo v Italijo ter da je vsled tega tako draginja. V soboto je poslanec Smodej zato prijel dr. Kramerja, ki je priznal, da je kri-

stanovi Vojni zvezi dal dovoljenje za izvoz, a ni hotel povedati, kam je blago šlo. Smodej mu je zaklical: V Italijo! nakar je Kramer poparjen molčal. Tako bi sedaj izvozničarji radi naprtili svoje grehe drugim. Pošteno to ni!

+ Učinek berlinskega prevrata v Avstriji. »Grazer Volksblatt« poroča z Dunaja, da so napravili ondi berlinski dogodki najmočnejši vtis. Predvsem že zato, ker bo prehrana Dunaja in Avstrije sploh vsled nemškega generalnega štrajka silno prizadeta. V Rotterdam je prispelo pravkar par ladij z živili za Avstrijo; teh živil Avstrija izlepa ne bo videla, ker ni nikogar, ki bi jih natovoril in prepeljal po železnici v Avstrijo. Vrhu tega bo odpadla vsa dosedanja pomoč Nemčije ter tudi vlakci z živili iz Švedske in Norveške. Kar tiče politične strani prevrata, so na Dunaju mnenja, da postaja gibanje, ki prvotno ni bilo monarhistično, sedaj monarhistično. Ni še jasno, kakšno stališče zavzame celokupna državna bramba in razne brambe posameznih zveznih držav nasproti novi vladi. »Za nas v Avstriji — piše list — ne prihaja toliko vpoštev razvoj dogodkov v Berlinu, marveč to, kako se bo nasproti novemu položaju v Berlinu ravnalo Monakovo. Kako se bodo razmere razvile v Monakovu, to bo za nas največje važnosti. Krepko monarhistično gibanje na jugu bi sprožilo dogodka nedoglednega obsega. Tudi gibanje za priključitev Nemčiji bi se utegnilo v zapadnih avstrijskih deželah mogočno poživiti.«

Dnevne novice.

— Blago iz Nemške Avstrije. Centralna uprava nam javlja: »Vsi oni, ki so pred 22. marcem 1919 v Nemški Avstriji naročili in plačali kako blago, a ga doslej še niso prejeli ter ga hočejo uvoziti, naj podružnici Centralne uprave za trgovski promet z inozemstvom v Ljubljani nemudoma točno naznajo: 1. od katere tvrdke imajo dobiti blago; 2. koliko in 3. za kako ceno (skupna vrednost) ter naj ji obenem pošljejo nepobitna dokazila (fakture, legalizirane izpiske iz trg. knjig itd.), da je bilo blago plačano pred 22. marcem 1919.«

— Medicincem! Pozivljamo vse tovaršice, da se po možnosti udeležite dne 17. t. m. ob 10. uri razgovora v univerzitetni avli. Predmet: Ustanovitev Jugoslovanske matice. — Predsednik DJM, med. Ivo Peršuh. (k)

— V milijonsko sleparsivo graškega stavbnega mojstra Alkierja je meč drugimi zapleten tudi vsenemški poslanec Wutte, ki ga je zato njegova stranka izključila in pozvala, naj položi mandat. Ob tej priliki je prišlo na dan, da je Wutte premog, ki je prihajal na račun avstrijskega državnega kontingenta, porabljal za zasebne špekulacije in ga prodajal po 15.000 K vagon, dasi je stal samo 7200 K.

— Poletni čas se vpelje v Italijo dne 21. marca.

D. M. v Polju. Sodrugi grozijo. Kako so rdečkarji na visoki stopnji kulture, kaže dejstvo, da so poslali ravnatelju vseške papirnice grozilno pismo, v katerem se mu grozi, da ga vržejo iz tovarne, ako ne da njih somišljeniku stanovanja, katerega si je sam izvolil. Grozi se mu, da pride 20 sodrugov nad ravnatelja, da ga vržejo ven. Podtika se tudi našemu zaupniku, da ima politične spletke z ravnateljem. Dalje, da se ima ravnatelj samo socijem zahvaliti, da je pri pogajanjih srečno skozi prišel. Tu se vidi ves značaj naših sodrugov v pravi luči. Za vsako ceno hočejo pred svetom nekaj veljati, ako ne izlepa, pa izgrda. Proti nam pa se cedijo same ljubezni do delavstva, po drugi strani pa hočejo biti v tesni zvezi s kapitalisti. Original grozilnega pisma je v naših rokah.

— Umrl je dr. p. Ambrož Gasparitz, kapitulnar cistercijskega reda na gradu Rohr pri St. Georgenu ob Stiefingju.

— Nerednosti v mestni aprovizaciji v Varaždinu so odkrili; gre za velike neko- rektnosti ter so zaprli že več oseb. Preiskava se nadaljuje.

— Proti umazanosti in šundu je priredilo te dni dunajsko krščansko žensstvo velik shod, na katerem je med drugimi govorniki štajerska deželna poslanka ga. Rudel-Zeynek. Naglašala je, da je npravno vprašanje v prvi vrsti žensko vprašanje in da mora biti v tem vrašanju vse žensstvo edino. Graške katoliške ženske organizacije so dosedaj dosele, da so zaprli v Gradcu polovico bordelov. Šola zločinstva in nepravnosti so pa tudi kino-gledišča. Na Nemkem so že uvedli strogo cenzuro za kino-gledišča, zato se je filmski šund tembolj razbil po Avstriji. Nujno je treba, da tudi Avstrija uvede nov strogi cenzurni zakon za kino. Governmenta je končala s pozivom, naj žensstvo odločno pobija umazanost in šund v literaturi in vsi ostali umetnosti. Na shodu je bilo več tisoč ljudi, ki so izvažali množico pritožb.

— Skozi okno je streljal nekdo v hiši št. 66 na Tavčarjevem dvoru na Ježici v

nedeljo ob 10. uri zvečer. Skozi okno in vrata je oddal 9 strelcev proti kuhinji, odkjer je še prosevala luč. V spalno sobo je oddal 2 strela, ki sta obličala v zidu nad posteljama. Nesreče ni bilo nobene. Streljal je s karabino. Gospodar je dobil drugo jutro zunaj hiše 9 praznih in eno polno patrono. Kdo je to storil, je neznano.

— Valute na zagrebški borzi dne 15. marca: dolarji (100) 15.200 K; avstrijske krone (100) 60 K; carski rublji (100) 210 K; češkoslovaške krone (100) 180 K; 20kronski zlati (1) 566 K; francoski franki (100) 1130 K; nemške marke (100) 225 K; leji (100) 240 K; lire (100) 830 K. — Valute na belgrajski borzi dne 15. marca: francoski frank (100) 325 dinarjev; laške lire (100) 220 dinarjev; ameriški dolar (1) 38 dinarjev; leji (100) 62.75 dinarjev; češke krone (100) 52.50 dinarjev; avstrijske krone (100) 16 dinarjev.

Ljublanske novice.

Ij Smrtna kosa. Včeraj dopoldne je v tuk. deželni bolnici umrla gospa Marija Pogar, čevljarjeva žena iz Kamnika. Pogreb bo jutri popoldne ob petih v Kamniku. Zapušča 3 mladolletne otroke. Naj v miru počiva!

Ij Mrok na Ljudskem odru. To je hrvatska drama v treh dejanjih, ki jo je spisal hrvatski pisatelj g. Peter Petrovič in ki se uprizeri to pot prvič v slovenskem jeziku v Ljubljani. Drama je ena najboljših Petrovičevih del. V ti drami gostuje gosp. Milan Skrbinec v vlogi Ilje Vugina; on vodi tudi režijo igre. Vstopnice se dobe v predprodaji v trafiki gospe Modiceve v Kopitarjevi ulici in na Kongresnem trgu v prodajalni Nove založbe. Radi reda onozarjamo, da mladini vstop pod 16. letom ni dovoljen. Začetek predstave je točno v sredo ob pol osmi uri zvečer.

Ij Dramatična šola Ljudskega odra se vrši danes točno ob osmi uri zvečer. Pridite polnoštevilno.

Ij Umrl so v Ljubljani, Anica Pavlič, hči žel. sprevodnika, 22 mesecev. — Matija Verbič, stroinik v p., 71 let. — Lovro Rabič, hiralec, 80 let. — Katarina Puheja, zasebnica, 79 let. — Franja Burgar, posestnikova žena, 21 let. — Marija Guzeš, tobačna delavka v p., 33 let. — Karel Hudnik, sin tiskarn. sluge, 18 mesecev. — Gregor Fortuna, dninar, 63 let. — Josip Anžič, hiralec, 79 let. — Ivan Zimic, učenc, 14 let. — Marija Ambrožič, spreodnikova žena, 47 let. — Stanislav Bohinjec, sin na učiteljeve vdove, 15 let. — Franc Skok, ključavničar, 23 let. — Ivan Travnik, mestni ubožec, 76 let.

Ij Dijaki in akademiki in učenci ljudskih šol se opozarjajo, da jih bodo na policiji kaznovali, če se bodo z bicikli vozili po trotuarjih z globo od 40 do 500 kron, kakor se kaznujejo podobni taki grešniki: nanje se ne bodo več ozirali, kakor so se doslej. Tudi na nogomet se bo pazilo.

Ij Z Vodnikovskega trga. Gospej Pavli Kunčevi je bila ukradena denarnica, v kateri je bilo 365 kron in razni aprovizacijski papirji.

Ij Razgrajaci. V Pražakovi ulici so 15. t. m. ob pol 1. uri zjutraj Ambrož Franc, Petrovič Jakob in Ivan Kobal razgrajali in prepevali. Ker koncert pod milim nebom ni bil naznanjen policiji, jih je državni varnostni nadstražnik Abram pozval, da naj s koncertom prenehajo in naj povedo svoja imena, kar pa niso ubogali in rekli, da imen ne povedo, so jih aretirali. Na policiji so radi neznanjenega koncerta vsakemu naložili 100 kron globe.

Ij Razgrajacev in takih, ki so vozili po trotuarjih, je naznanjenih na policiji 130.

Ij Tihotapec. Šišensko prosvetno društvo priredi na praznik sv. Jožefa, dne 19. t. m. v Ljudskem domu predstavo »Tihotapec«. Začetek ob pol 8. uri zv. Vstopnice se prodajajo v sredo in četrtek v prodajalni Ničman Kopitarjeva ulica in v društvenem prostoru Reininghaus v Šiški.

Razne novice.

r Alkohol in hripi. Preje so zdravnik bolnikom, ki so oboleli na hripi, radi priporočali alkoholne pijače. Sedaj so se zdravniki prepričali, da je alkohol pri hripi škodljiv, ker ohromi krvne cevi, ki so itak že zelo prizadete po boleznih sami. Zato danes pri hripi nihče več ne priporoča alkohola. Tudi aspirin je hripi nevaren in se mora jemati le po natančnem zdravnikovem navodilu.

r Dosti mesa na Anifeškem. Londonški urad za prehrano javlja, da se bo prodajala odslej vsled prenapolnjenih hladilnic bravina za tri pence ceneje, torej po 9 penci.

r Tihotapecstvo v mrtvaški krsti. Kakih sredstev se poslužujejo iznajdljivi tihotapecji, da prevarajo oblast, dokazuje slučaj, ki se je zgodil v Hamburgu. Na kolodvoru so oddali za prevoz mrtvaško krsto, ki se je pa zdela vendarle nekoliko pretežka in je zato vzbudila opravičen sum. Odprli so jo,

in kaj so našli v nji. Veliko množino zlatine in srebrnine. Ta, ki je krsto odposlal in nosil žalno obleko ter posedoval osmrtni list, ki ga je bil izstavil železniški zdravnik, je izginil brez sledu. Sumi se, da se je nahajal v krsti plen kakih vlomilcev.

r Hotelirjevo maščevanje. Znani pisatelj Kipling je potoval nekoč po Kanadi in stanoval v najodličnejšem hotelu, a je bil tako nezadovoljen, da ni mogel kaj, da ni povedal hotelirju: »Ne zamerite, ali slabšega hotela, kot je vaš, gotovo ni na svetu. Še nikoli nisem stanoval tako neudobno in neprijetno.« Lastnik hotela je molčal, in ko je prejel Kipling pri odhodu račun, je videl novo postavko: »Neopravičene pritožbe: 3 dolarji.« Mislimo, da se Kipling ni več pritoževal.

r Umetni diamant. A. Parsons je te dni objavil v »Transactions of the Royal Society« poročilo o svojih poskusih, ki jih izvaja od leta 1887 z izdelavo diamantov v laboratoriju, Parsons je sistematično preizkušal učinke stiskanja, trenutnega tlaka, visokih temperatur, brezračnega prostora, x-zarkov in mnogih kemičnih reagentov na razna ogljikasta spoila. Vsi ogljikovodiki, cloridi in ogljikovi oksidi razpadajo v amorfni ogljik ali grafit če jih elektromnim potom segrejemo pod tlakom 6000 atmosfer. Pri tlaku 15.000 atmosfer in potom električnega segrevanja nastane mehki grafit in sele s takojšnjim zvišanjem tlaka mnogo čez 15.000 atmosfer nastane diamant. Parsons je to dosegel iz tekoče zmesi ogljikovega oksida, ogljikovodika in voboda v plavnem železu in pravi, da je treba v tvorbo diamantov iz rečenih spoil takojnjega tlaka približno 300.000 atmosfer. Tem potom narejeni diamanti je vselej mikroskopsko majhen, njegova teža pa je bila v najugodnejšem slučaju težje uporabljeneža železa.

r Monako dela denar. Povojne razmere karakterizirajo finančni uspeh letoviškega poročila v Monaku, ki je v prvih desetih mesecih letosnjega leta 1919 do 1920 imela dohodkov 31 milijonov frankov proti 13 milijoni frankov v enaki dobi prejšnjega leta. Po takih prejemkih se naglo opomore iz izgub v vojnih letih.

r Hazardne igre pod plaščem spiritistovskih proizvajalnj. Iz Berlina poročajo, da so se v Schönburgu vršili v neki hiši nenavadni nočni sestanki. Lastnik je rekel vsakemu, da so tam spiritistovska proizvajanja. Ti sestanki pa so se zdeli sosedom preveč glasni, zato so prosili policijo, da bi si spiritiste nekoliko ogledala. Previdno je prišla v hišo in že na stopnicah je slišala udarce — pa ne od duhov. Udarjali so strastni igralci s prstnimi gletnji ob mizo, kakor bi metali trumfe. Igralo se je za velike vsote. Policija je igralce prijelja in odvedla s seboj.

r 1000 do 3000 mark za nov moralni nauk. Zveza monistov na Nemškem je razpisala nagrade po 1000 do 3000 mark za učno knjigo o brezverski moral, ki naj bi v nemških šolah nadomestila krščanski nauk. Haecik se na svojih učenci ne more pritoževati.

Širite „Večerni list“!

Aprovizacija.

a Društvo zasebnega uradništva Slovenije je dobavilo večjo množino črnih in rumenih čevljev po zelo ugodnih cenah. Članice, ki žele čevljev, naj se zglaste v društveni pisarni ob uradnih urah. Oddajo se le proti takojšnjemu plačilu. (K.)

Narodno gledališče.

Opera:

16. marca, torek »Hoffmanove pripovedke« delavska predst. izv. abon.
17. marca, sredo zaprto.
18. četrtek »Ksenija — Pagliacci« Abonnement A.
19. marca, petek »Netopir«. Izv. abon.
20. marca, sobota »Ksenija — Pagliacci«. Abon. B.

Drama:

16. marca, torek zaprto.
17. marca, sredo »Beneški trgovci« (Osipovič) Abon. B.
18. četrtek »Beneški trgovci«, urada predstava izv. abon.
19. marca, petek popoldne »Beneški trgovci« (Danilo). Izv. abon.
19. marca, petek zvečer »Nora«. Izv. abon.
20. marca, sobota »Vrag«. Abon. E.
21. marca, nedelja popoldne »Beneški trgovci« (Danilo). Izv. abon.
21. marca, nedelja zvečer »Vrag«. Izv. abon.